

دوشنبه ۳۰ دی ۱۳۹۸ | ۲۴ جمادی‌الاول ۱۴۴۱

گزارش یک زهراچندری

قنوسی حوادث و بلایا

زنان اگرچه در بلایای طبیعی آسیب‌پذیرترند اما توانمندی بیشتری برای مدیریت بحران دارند



غیرنمونه‌ی آسیا

اینجا سرزمین آفتاب است؛ دیار ته‌مینه و رودابه. هرچند استقامت و صبوری و ویژگی جدانشدنی بانوان ایران‌زمین است اما زنان گویرنشین‌انگار صبوری را از لب‌های ترک‌خورده زمین‌های این سرزمین آموخته‌اند؛ زانی که چشم به آسمان می‌دوزند تا شاید بارانی لب‌های خشک زمین‌هایشان را تر کند و رزقی بر سر سفره‌هایشان بیاورند. حالا اما در روزهای اخیر در پدیده‌ای بی‌سابقه سیلی ویرانگر جنوب و جنوب شرق کشورمان را فراگرفت و خرابی‌های بسیاری را به بار آورده است. این بار هم زنان مانده‌اند و اجساد احشام و ویرانه‌های خانه‌های کبری و خشت و گلی که خشت خشت آن را خود در کنار مردانشان بنا کرده بودند و حالا پای‌د روی ویرانه‌های آن زندگی کنند، اما تجربه حوادث و بلایا نشان می‌دهند زنان اگر چه در این حوادث آسیب‌پذیرترند اما در مدیریت بحران و کمک برای بازگشت به زندگی توانایی بیشتری دارند. سرنوشت کشورمان با حوادث و بلایای طبیعی گره خورده و ۳۱ نوع ۴۰۱ نوع بلایای طبیعی شناخته شده در جهان ایران اتفاق افتاده است. حالا هم دوباره لشکر سیل به جان زمین‌های خشک و بی‌آب و علف‌استان‌های جنوبی و جنوب شرقی کشور افتاده و وضعیت سیستان و بلوچستان در این میان بحرانی‌تر است. تصاویر منتشر شده نشان از اوضاع بحرانی و نابسامان برای تمام اهالی این دیار دارد اما کودکان و زنان اغلب در چنین حوادثی آسیب‌پذیرترند. این آسیب‌هایی‌زنان باردار و مادران در معرض خطر جدی‌تر است به

همین خاطر هم انجام اقدامات فوریتی برای این گروه از زنان بسیار ضرورت دارد، اما تمامی زنان در هر سن و شرایطی در چنین بلایایی از یک سو می‌توانند آسیب‌پذیر باشند و از سوی دیگر می‌توانند به‌واسطه همان ویژگی‌های زنانه نقشی مؤثر در مدیریت بحران‌های اینچنینی داشته و روحیه خانواده را بازسازی کنند. این را می‌شود در تصاویر منتشر شده از بحران‌های گذشته نیز ردیابی کرد؛ وقتی مادری در چادر برپا شده در مناطق سیل‌زده یا زلزله‌زده روی یک گازپیک‌نیک‌ی مشغول پختن غذاست یا در سخت‌ترین شرایط تنور

دلیل

زنان در بلایا گاهی به دلیل آسیب‌پذیری‌شان و گاه به علت امکان استفاده از توانمندی‌هایشان با وضعیت متضادی روبه‌رو هستند. به این معنا که با توجه به ویژگی‌های روحی و شخصیتی زنانه‌شان گاهی اوقات در سوانح و بلایا نقشی بسیار مهم و اثرگذار در مدیریت بلایا و حوادث دارند و گاهی‌وقت‌ها هم به‌واسطه ویژگی‌های جسمی و روحی حساس‌تر در در برابر فشارهای ناشی از سوانح تحت آسیب‌های جسمانی و روانی قرار می‌گیرند

دام دخانیات برای دختران و زنان

در حالی که مصرف سیگار در سال‌های اخیر روند تقریباً ثابتی را در مردان طی کرده، اما در زنان این آمار در حال افزایش است

در جمع سیگار می‌کشند و برایشان مهم نیست به عنوان یک زن سیگاری مطرح شوند. بعضی‌هایشان هم انکار با سیگاری که لای انگشت دارند و حلقه‌های دودی که بعد از یک پک عقیق به سیگار از لای دهانشان بیرون می‌دهند ژست می‌گیرند و به دنبال آن هستند که به دیگران بگویند «من هم هستم» به‌خصوص اینکه برند سیگار هم یکی از برندهایی است که در کنار برند کیف و کفش و لباس و سایر اقلام شخصی می‌تواند نشانه‌ای از ثروت و دستاویزی برای خودنمایی باشد.

■ **قانون جامعی که اجرا نمی‌شود!**

کشورمان در سال ۱۳۸۴ به کنوانسیون کنترل دخانیات سازمان جهانی بهداشت ملحق شد و در سال ۱۳۸۵ قانون جامع کنترل دخانیات توسط مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید و یک سال بعد، آیین‌نامه اجرایی این قانون توسط هیئت دولت تصویب شد. با وجود این قانون جامع کنترل دخانیات هنوز نتوانسته نقش چندانی در کاهش مصرف دخانیات داشته باشد چون به‌درستی اجرایی نمی‌شود. به همین خاطر هم سالانه ۶۰ هزار نفر در اثر



زنان

سرویس اجتماعی۰۹۸۴۹۸۴۸

حضور زنان در بلایا از یک نشانه آسیب‌پذیری بیشتر آنها در چنین شرایطی به‌واسطه فیزیک ضعیف‌تر و شرایط روحی حساس‌تر است اما یک بعد دیگر ویژگی‌های روحی و شخصیتی زنان در نقش‌های مادری و همسری هم موجب می‌شود تا در بسیاری از موارد زنان مدیریت بحران‌های اینچنینی را در دست بگیرند و بتوانند خانواده را از بحران‌های روحی ناشی از خسارات مالی و گاه جانی پیش آمده در بلایای طبیعی کشیده و با اجرای نقش‌های زنانه و مادرانه خود در بازگشت شرایط روحی خانواده به حالت عادی نقشی اساسی بازی کنند.

تجربیات و شواهد حاصل از قرون گذشته تا به حال حاکی از این مسئله است که زنان به‌رغم آسیب‌پذیری در سوانح طبیعی، توانسته‌اند در شرایط ناگوار پس از سوانحی همانند زلزله، سیل، خشکسالی، طوفان و... مسئولیت مراقبت و اسکان از خانواده، برقراری آرامش، تغذیه آنان و کمک و یاری‌رسانی به دوستان و همسایگان را بر عهده گرفته‌اند و در ایفای این نقش خوش درخشیده‌اند. به بیان دیگر زنان در بلایا گاهی به دلیل آسیب‌پذیری‌شان و گاه به علت امکان استفاده از توانمندی‌هایشان با وضعیت متضادی روبه‌رو هستند. به این معنا که با توجه به ویژگی‌های روحی و شخصیتی زنانه‌شان گاهی اوقات در سوانح و بلایا نقشی بسیار مهم و اثرگذار در مدیریت بلایا و حوادث دارند و گاهی‌وقت‌ها هم به‌واسطه ویژگی‌های جسمی و روحی حساس‌تر در برابر فشارهای ناشی از سوانح تحت آسیب‌های جسمانی و روانی قرار می‌گیرند.

■ **زنان در بلایا بیشتر آسیب می‌بینند اما سازنده‌ترند**

تحقیقات نشان داده است تعداد زنانی که همواره جان خود را در سوانح طبیعی از دست می‌دهند به نسبت مردان بسیار بیشتر است. همچنین سوانح طبیعی به غیر از مشکلات جسمی، تأثیرات روحی و روانی گسترده‌ای نیز بر برخی زنان می‌گذارد.

اما همین تحقیقات واقعیت‌های دیگری را هم درباره زنان نشان می‌دهد؛ اینکه زنان آمادگی درک خطر بیشتری نسبت به مردان داشته و در عین حال آمادگی مشارکت در فعالیت‌های امداد اضطراری را هم‌اندوش مردان داشته‌اند.

به عنوان مثال در زلزله منجیل- رودبار، اغلب خانواده‌هایی که زن خانواده زنده مانده بود به‌خوبی اداره می‌شد و امور بچه‌ها نظم و ترتیب یافته، خانه‌های موقتی بنا نهاده شد و کارها به روال عادی ادامه پیدا کرد.

تجربه بلایای طبیعی در کشورهای دیگر هم همین مسئله را نشان می‌دهد. بعد از رخداد زلزله ۲۰ سپتامبر ۱۹۹۳ در لاتور در جنوب غربی هندوستان، شبکه‌های متشکل از ۳۵۰۰ نفر زن از گروه‌های خودگردان فعالانه به نیازهایی از قبیل رسیدگی به امرار معاش، تأمین آب و نیازهای بهداشتی، حفظ سلامت و آموزش در کنار موارد دیگر توجه خاص مبذول داشتند. در حوادث یک ساله اخیر کشورمان نیز زنان هم در امدادرسانی و تشکیل شبکه‌های کمک‌رسانی به مناطق سیل‌زده و زلزله‌زده نقشی محوری داشتند و هم در میان حادثه‌دیدگان می‌شد به‌عینه دید که زنان چگونه در عادی‌سازی اوضاع و برگردان روحیه به اعضای خانواده نقش دارند. زنان خسته سیستان، کرمان و هرمزگان هم از قوی‌ترین زنان ایرانی هستند که دوشادوش مردانشان کار می‌کنند و زندگی را می‌سازند. این بار هم این شیرزنان برای ساختن ویرانه‌های ناشی از سیل آستین همت را بالا می‌زنند. اما این به معنای نادیده گرفتن وظیفه دولت و تمامی مردم برای کمک به بازسازی سیل سیستان نیست.

مجله

مریم زاهدی

پیشنهادهات «ابتکاری» برای محدودیت وام ازدواج!

این روزها که مجلس سخت گرم تصویب بندهای لایحه بودجه سال آینده است، خبرهای خوشی هم از میان این بررسی‌ها به گوش مردم می‌رسد. در همین راستا هم در حالی که وام ازدواج در لایحه بودجه از سوی دولت بدون تغییر و ۳۰ میلیون تومان تعیین شده بود، کمیسیون تلفیق با افزایش وام ازدواج به ۵۰ میلیون تومان به هر یک از زوجین موافقت کرده است.

بر اساس این مصوبه به هریک از زوجین ۵۰ میلیون تومان وام تعلق می‌گیرد که جمعا دو نفر می‌توانند ۱۰۰ میلیون تومان وام بگیرند. بانک مرکزی هم موظف است از محل پس‌انداز و جاری قرض الحسنه نظام بانکی، تسهیلات قرض الحسنه ازدواج به زوج‌هایی که تاریخ عقد آنها بعد از ۱۳۹۶/۱/۱ است و تاکنون وام ازدواج دریافت نکرده‌اند، با اولویت نخست پرداخت کند. اما شدن شرط و شروطی متعددی را برای وام ازدواج پیشنهاد داده‌اند؛ شرط و شروطی که کارکردی چندگانه دارد و از یک سو سبب محدود کردن پرداخت وام ازدواج به متقاضیان می‌شود و از سوی دیگر در مسیر دیگر سیاستگذاری‌های دولت و مجلس همچون جلوگیری از ازدواج دختران در سنین کمتر از ۱۸ سال عمل می‌کند.

محمدمهدی تندگویان معاون ساماندهی امور جوانان وزارت ورزش و جوانان از مخالفان سرسخت افزایش وام ازدواج بود و هست. وی شاید در این سناریو نقش پلیس بد را بازی می‌کند. پیشی از این هم ادعا کرده بود افزایش وام ازدواج موجب افزایش کودکان همسری می‌شود. سستی و غیر مستند بودن این ادعا اما موجب شد تا وی خود به اشتباهش پی برده و حرفش را پس بگیرد. استدلال کنونی تندگویان برای افزایش نیافتن وام ازدواج بی‌تأثیری آن در امر ازدواج است، آن هم به دلیل بازپرداخت سنگین این وام. وی از سوی دیگر با تأکید بر اینکه متقاضی بالای ۶۰ سال و زیر ۱۵ سال برای وام ازدواج بعد از اعلام میزان وام افزایش چشمگیری داشته، تصریح می‌کند: «جامعه هدف ما برای ترویج ازدواج به طور قطع سنین زیر ۱۵ سال یا بیش از ۶۰ سال نیست».

معصومه ابتکار معاون رئیس جمهوری در امور زنان و خانواده هم از تلاش دولت برای ایجاد محدودیت سستی برای وام ازدواج سخنی می‌گوید؛ محدودیت برای اینکه امکان سوءاستفاده از وام ازدواج وجود نداشته باشد. فارغ از این اظهارنظرها و موضع گیری‌ها وقتی به جامعه‌باز می‌گردیم متوجه خواهیم شد حتی وام ازدواج ۱۰۰ میلیونی هم چندان گره‌گشای شرایط جوانان در تنگناهای اقتصادی موجود نیست همچنانکه تنها دلیل کاهش ازدواج در جامعه مسائل اقتصادی نیست که بخواهیم انتظار داشته باشیم با افزایش ۲۰ میلیونی این وام تغییر فاحشی در میزان آمار ازدواج رخ دهد. وام ازدواج بخشی از وظیفه حمایتی دولت برای تسهیل ازدواج جوانان و یکی از وظایف مطروحه در قانون تسهیل ازدواج جوانان است و بدیهی است تا زمانی که بندهای دیگر ۱۲ فرمان این قانون بر زمین بماند نمی‌توان انتظار معجزه‌ای در امر ازدواج جوانان داشت.

در کنار تمام اینها از دولت انتظار می‌رود تا پسرای تمام بازماندگان از ازدواج تدبیری داشته باشد؛ فرد ۶۰ ساله‌ای که تقاضای وام ازدواج داده هم مطابق قوانین پرداخت این وام ازدواج اولش است و زمان معقولی از عقدش می‌گذرد و اینگونه نیست که فردی ۶۰ ساله که سال‌های پیش ازدواج کرده باشد متقاضی وام ازدواج شود. پس اگر افزایش وام ازدواج توانسته باشد عامل محرکی برای ازدواج فردی ۶۰ ساله باشد خود نشانه خوبی است از اینکه افزایش وام ازدواج می‌تواند موجب افزایش ازدواج شود. دولت همانقدر که در قبال زیر ۱۵ ساله‌ها مسئولیت دارد، در برابر ۶۰ ساله‌ها هم مسئول است و یقیناً آمار این افراد آنچنان زیاد نیست که بند و تبصره قانونی تطبیق. تمام این استدلال‌ها اما برای سنگ‌اندازی در مسیر ازدواج زیر ۱۵ ساله‌هاست؛ ازدواج‌هایی که به دلایل فرهنگی و اقتصادی اتفاق می‌افتد و با ممنوعیت وام از دواج هم نمی‌توان مانع این ازدواج‌ها شد.

مجله

زنان و مشارکت سیاسی

واکاوی سیاست حضور زنان در مجلس شورای اسلامی
هر جامعه‌ای با توجه به فرهنگ و عرف اجتماعی خاص خود مشکلات ریز و درشتی دارد اما سارخی از این مشکلات بین فرهنگ‌ها و جوامع مشترک است. مسائل و مشکلات زنان از این جمله است که در تمامی جوامع و کشورها چه توسعه‌یافته و چه در حال توسعه با شدت و ضعف‌های متفاوت وجود دارد.

حضور کم زنان در عرصه سیاست از جمله مجلس قانون گذاری از همین دست مشکلات است که در تمام کشورهای دنیا دیده می‌شود. امروزه مشارکت زنان در عرصه سیاست بسیار مهم است چرا که یکی از اصول دموکراسی نمایندگی که نظر به برادران ارائه داده‌اند این است که تمامی شهروندان یک جامعه، چون در نظر گرفتن جنسیت، برای حضور و شرکت در حوزه سیاست از فرصت برابر برخوردار باشند.

در ایران نیز مانند بسیاری دیگر از کشورها در سالیان اخیر، فعالیت‌هایی صورت گرفته تا به‌سرتی‌ای لازم برای حضور فعال تر زنان در اجتماع و سیاست فراهم شود.

کتاب زنان و مشارکت سیاسی؛ واکاوی سیاست حضور زنان در مجلس شورای اسلامی نوشته سیمین حاج‌پور ساردویی، به بررسی حضور زنان در عرصه سیاست و فعالیت‌های سیاسی آنها و همچنین حقوق و قوانین زنان برای حضور در این عرصه می‌پردازد. این کتاب تلاش دارد به مطالعه مشارکت سیاسی و سیاست حضور زنان در مجلس شورای اسلامی پرداخته، دلایل حضور کم‌رنگ و ضعیف زنان در این عرصه را بررسی و راهکارهای مناسب ارائه کند و از سوی دیگر به طرح این پرسش‌ها می‌پردازد که سیاست و وضعیت حضور زنان در پارلمان‌های ایران قبل از انقلاب و ۱۰ دوره مجلس شورای اسلامی چگونه بوده است. در بخشی از کتاب زنان و مشارکت سیاسی می‌خوانیم:

دغدغه‌های جنسیتی به روابط میان زنان و مردان در جامعه مربوط می‌شود. این دیدگاه جنسیتی بر این اعتقاد است که تفاوت‌هایی میان زنان و مردان از منظر علایق و دیدگاه‌ها وجود دارد. این تفاوت‌ها از هویت‌ها و روابط اجتماعی و فرهنگی نشأت می‌گیرد و در تفاوت در علایق، دغدغه‌ها و سیاستگذاری‌ها انعکاس می‌یابد. در نتیجه، زنان شروع به مشارکت در سیاست می‌کنند. یک مطالعه نشان داده است همانگونه که حضور زنان و مردان در پارلمان به سمت برقراری تعادل پیش می‌رود، نمایندگان زن نفوذ بیشتری بر نگرش‌ها و اولویت‌های مردان خواهند داشت. اما آیا با افزایش تعداد زنان، مردان قهرمانان طرح مسائل زنان می‌شوند؟

از پاسخ‌دهندگان پرسیده شد «چه مقدار در طرح مسائل زنان فعال هستید؟» نتایج نشان داد که دو سوم خود را در مسائل زنان «فعال» می‌دانند و یک سوم دیگر خود را «بسی‌ت‌فعال» یا «فعال» می‌دانند. مردان نرخ‌های پایین‌تری را برای دخالت در مسائل زنان اعلام کردند. اما جالب است بدانیم که تقریباً ۴۰ درصد از مردان در زمینه مسائل زنان خود را «بسیار فعال» یا «فعال» می‌دانند که نشان می‌دهد مردان هم‌راه‌ا قوی بالقوای برای پیگیری مسائل زنان هستند.

